

APSTIPRINU

Valkas novada dome (sēdes pr. Nr. 10, 37.§
no 30.08.2012.)

Valkas novada domes
priekšsēdētājs

 K. Albergs

VALKA 30.08.2012.

Zāģezera zivsaimnieciskās eksploatācijas noteikumi

SASKAŅOTS

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides
zinātniskais institūts "BIOR"

Zinātniskais institūts "BIOR"
Zivju resursu pētniecības
departamenta vadītājs
George Korņilovs

SASKAŅOTS

Valsts vides dienests

Jūras un iekšzemes ūdeņu pārvaldes
Direktora vietnieks
Nikolajs Liskins

Rīga, 2012

Darba izpildītāji – Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta "BIOR" Zivju resursu pētniecības departamenta Iekšējo ūdeņu nodaļas darbinieki:

Jānis Birzaks, nodaļas vadītājs

Ēriks Aleksejevs, pētnieks

Jānis Aizups, pētnieks

Māris Strūģis, pētnieks

Oskars Potapovičs, asistents

Jānis Šlūke, asistents

1. Ūdenstilpes raksturojums

Zāģezers (Kalnadzirnavu ūdenskrātuve) atrodas Valkas novada teritorijā ($25^{\circ} 58' 18'' / 57^{\circ} 47' 48''$).

Ievērojot Civillikuma 1102., 1108. un 1113.pantu, kā arī MK 15.12.1998. noteikumu Nr. 453 "Par Zvejas tiesību izmantošanu privātajos ūdeņos" 2.punktu, zvejas tiesības ezerā pieder privāto ūdeņu īpašniekiem.

Ezera ūdens virsmas platība ir 13 ha, maksimālais dziļums – 3,4 m, vidējais – 0,7 m (SIA "Valkas meliorācija" 2005. gada dati).

Zāģezers ir izveidots uz Pedeles upes, kas Igaunijas teritorijā ietek Mazajā Emajegi upē. Tālākā notece caur Virtsjarves ezeru, Emajegi upi, Peipusa ezeru un Narvas upi uz Narvas līci.

Uz Pedeles iztekas no ūdenskrātuves atrodas aizsprosts, kas regulē tās līmeni. Ūdenskrātuvē paredzēti sekojoši ūdens līmeņi: minimālais – 53,27 m, normālais – 53,47 m un maksimālais – 53,97 m (SIA "Valkas meliorācija" 2005. gada dati).

Ezera grunts pārsvarā dūņaina, smilšaina un nedaudz akmeņaina.

Viršūdens aizaugums, ko galvenokārt veido niedres, mazāk meldri, grīšļi, vilkvālītes, kosas un citi ūdensaugi, novērtēts ap 25 % no ezera ūdens virsmas platības.

Zāģezers pieder pie eitrofa tipa ezeriem, kam nav raksturīga īpaši augsta potenciālā zivju produktivitāte.

Ezera piekrastē intensīva saimnieciska darbība nenotiek. Krastmala apaugusi ar kokiem un krūmiem, tālāk mežs, nedaudz – pļavas. Kopumā ezera ūdens kvalitāte atbilst zivsaimniecības vajadzībām.

Saskaņā ar Valkas novada teritorijas plānojumu 2010. – 2022. gadam Zāģezeram aizsargjoslas platums ir 50 m.

Saskaņā ar Zvejniecības likumu, ap ezera krastu noteikta 4 m plata tauvas josla, ko makšķernieki drīkst izmantot, pārvietojoties gar krastu, bet citām ar zvejniecību saistītām vajadzībām to var izmantot pēc saskaņošanas ar zemes īpašnieku.

Bērzu ezers atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā.

2. Ihtiofauna

No 29. līdz 30.05.2012. Zāģezerā tika veikta kontrolzveja, izmantojot tīklus ar linuma acu izmēru 8, 13, 14, 15, 18, 20, 25, 30, 35, 40, 50 un 60 mm, mazuļu vadu (linuma acu izmērs āmī – 5 mm) un vēžu murdus.

2012. gada kontrolzvejā Zāģezerā tika konstatētas 6 zivju sugas: līdaka *Esox lucius*, rauda *Rutilus rutilus*, rudulis *Scardinius erythrophthalmus*, līnis *Tinca tinca*, sudrabkarūsa *Carassius gibelio* un asaris *Perca fluviatilis*, kā arī platspīļu vēzis *Astacus astacus*.

Ar 8 – 18 mm tīkliem noķertas 4 sugu zivis, no kurām pēc skaita: raudas – 50%, ruduļi – 34%, līdakas – 8% un asari – 8%.

Ar 20 – 35 mm tīkliem noķertas 5 sugu zivis, no kurām pēc skaita: raudas – 66%, asari – 27%, līdakas – 3%, ruduļi – 3% un sudrabkarūsas – 1%.

Ar 40 – 70 mm tīkliem noķertas 4 sugu zivis, no kurām pēc skaita: līņi – 46%, sudrabkarūsas – 31%, raudas – 15% un asari – 8%.

Ar mazuļu vadu noķertas 3 sugu zivis: līdaka, rauda un asaris.

Ar vēžu murdiem vēži tika noķerts platspīļu vēzis.

Oficiālas zivju ielaišanas Zāģezerā nav zināmas.

3. Ezera līdzšinējā zivsaimnieciskā izmantošana

Agrākajos gados un mūsdienās Zāģezeru galvenokārt izmantojuši neorganizētie makšķernieki.

4. Zivju krājumu raksturojums

2012. gada kontrolzvejā ar 20 – 35 mm tīkliem noķertas 5 sugu zivis, no kurām pēc masas: raudas – 63%, asari – 24%, līdakas – 11%, ruduļi – 2% un sudrabkarūsas – mazāk par 1%. Ar 40 – 70 mm tīkliem noķertas 4 sugu zivis, no kurām pēc masas: līņi – 63%, sudrabkarūsas – 25%, raudas – 8% un asari – 4%.

Kopumā, spriežot pēc kontrolzvejas rezultātiem, Zāģezera zivju krājumu pamatmasu veido raudas, līņi un sudrabkarūsas, mazāk ir līdaku un ruduļu. Kontrolzvejā uz 15 m garu tīklu ar linuma acu izmēru 20 – 35 mm vidēji noķerts 3,1 kg zivju, bet uz 30 m garu 40 – 70 mm tīklu – 1,0 kg, kas ir viduvējs rezultāts Latvijas ezeriem pavasara sezonā un vidējs atbilstoša tipa ūdenstilpēm.

Zivju augšanas tempa analīze liecina, ka, salīdzinājumā ar citiem Latvijas ezeriem, asariem tas ir starp augstu un vidēju, raudām un ruduļiem – vidējs, bet līdakām, līņiem un sudrabkarūsām – zems.

5. Iespējamā ezera zivsaimnieciskā izmantošana

5.1. Dabisko zivju krājumu izmantošana

Zivis tiek makšķerētas, izmantojot to pašatražošanos. Zivju ielaišana netiek veikta. Izmantojamo krājumu pamatmasu veidos raudas, līņi un sudrabkarūsas. Ezera ikgadējā potenciālā galveno makšķerēšanā izmantojamo zivju sugu kopējā produktivitāte varētu būt ap 40 kg/ha, kas pie ezera laukuma 13 ha dod ap 0,5 t gadā.

5.2. Zivju krājumu mākslīga palielināšana

- Regulāri var palielināt līdaku krājumus, ielaižot to kāpurus ap 500 gab./ha jeb 6500 gab. gadā vai mazuļus līdz 100 gab./ha jeb ap 1300 gab. gadā uz izmantojamo (dotajai zivju sugai piemērotāko) platību – aptuveni 13 ha. Gadījumā, ja līdakas intensīvi tiek atzvejotas (makšķerētas), to ielaišanas normas var palielināt.

- Ezerā iespējams ielaist arī divvasaru karpas (vidējais svars ap 150 g) ap 50 gab./ha jeb 650 gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 13 ha. Mazāka izmēra karpu ielaišana būs samērā neefektīva, jo tās labāk par vietējām zivīm pieejamas līdakām.

- Iespējama arī dažāda vecuma sudrabkarūsu ielaišana līdz 100 gab./ha jeb ap 1300 gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 13 ha.

6. Ezera zivsaimnieciskās izmantošanas noteikumi

6.1. Rūpnieciskā zveja

6.1.1. Ņemot vērā, kā Zāģezers ir uz Pedeles upes mākslīgi izveidota ūdenskrātuve, tajā rūpnieciskās zvejas rīku limits nav paredzēts.

6.2. Amatierzveja – makšķerēšana

6.2.1. Makšķerēšana veicama, ievērojot vispārējos makšķerēšanas noteikumus.

6.2.2. Lai regulētu makšķernieku skaitu, ietekmi uz vidi, limitētu zivju krājumu izmantošanu un iegūtu papildus līdzekļus zivju krājumu papildināšanas pasākumu veikšanai, ezerā vai tā daļā var organizēt licencēto makšķerēšanu.

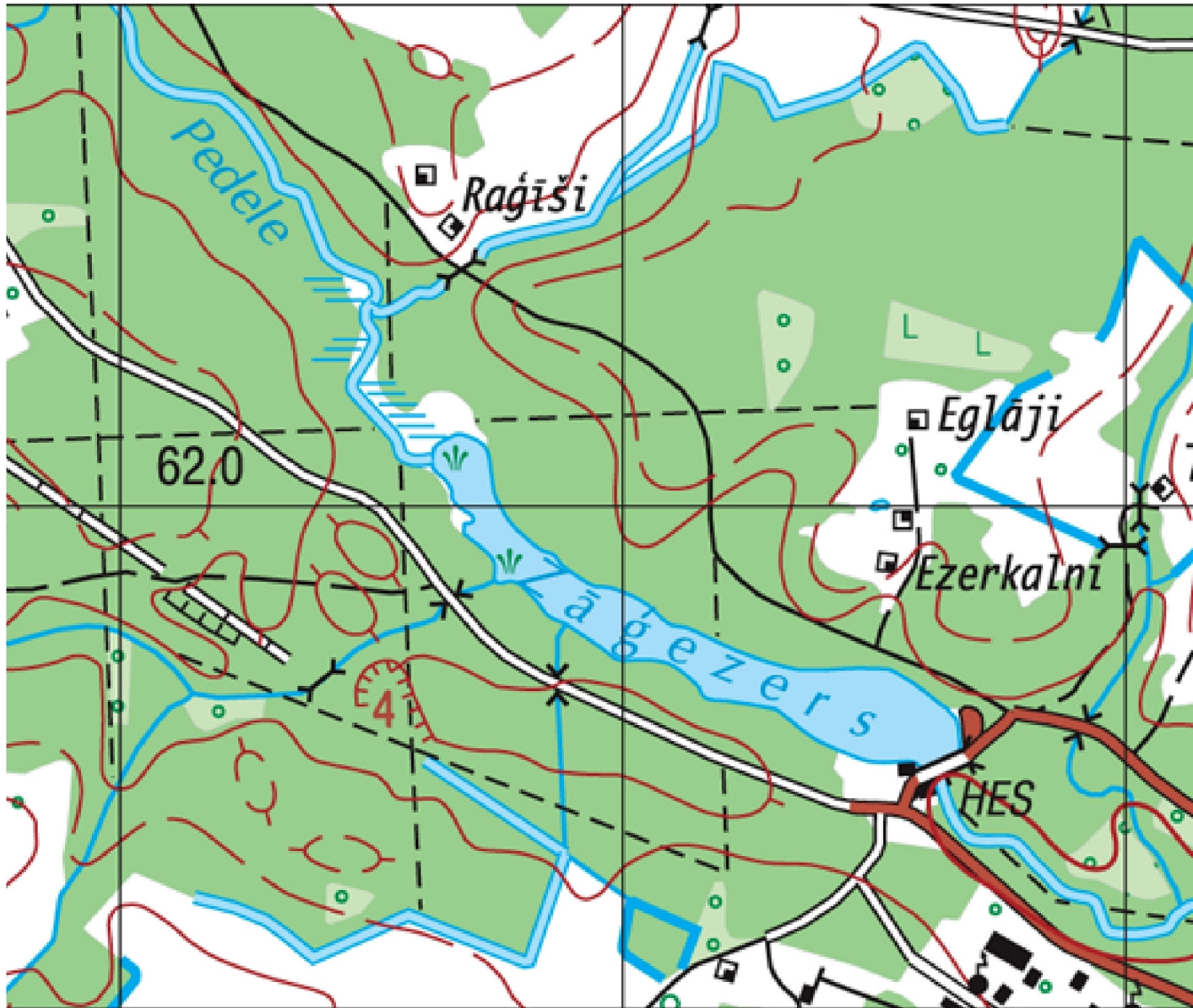
6.2.3. Licencēto makšķerēšanu organizē, saņemot pašvaldības pilnvarojumu, un, ievērojot Ministru kabineta 2003. gada 14. oktobra noteikumu Nr. 574 "Licencētās amatierzvejas – makšķerēšanas – kārtība" prasības, noteiktā kārtībā izstrādājot licencētās makšķerēšanas nolikumu, kurā var tikt paredzētas atkāpes no vispārējiem makšķerēšanas noteikumiem, ja:

- tiek nodrošināta regulāra zivju krājumu papildināšana makšķernieku vajadzībām, ielaižot zivis, kas ir galvenie makšķerēšanas objekti (līdakas, karpas u.c.);
- noteikta atbildīgā pašvaldības vai Valsts vides dienesta pilnvarota persona, kas piedalās vides un zivju resursu aizsardzības un uzraudzības pasākumos;
- tiek veikti Valmieras reģionālās vides pārvaldes ieteikti pasākumi ezera ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanai vai saglabāšanai;
- makšķerniekiem tiek sniegti noteikti pakalpojumi, kas var ietvert makšķerēšanas vietu aprīkošanu un sakopšanu, laivu bāzu un atpūtas vietu izmantošanas iespējas, laivu un makšķerēšanas rīku īri, konsultācijas par makšķerēšanas vietām u.c.

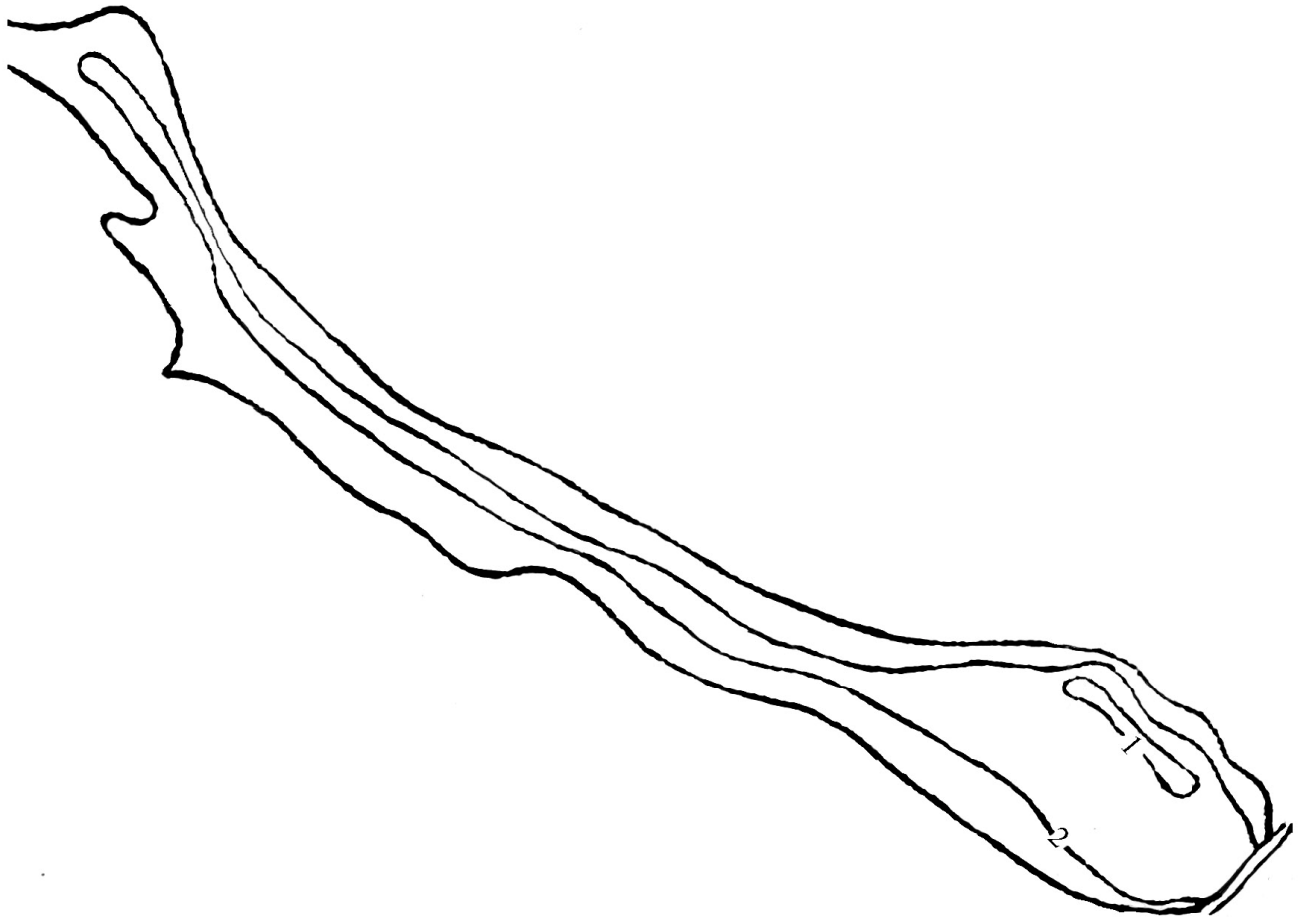
6.3. Zivju krājumu pavairošana un papildus aizsardzība

- Lai pastiprinātu zvejas kontroli un apkarotu iespējamo maluzvejniecību Zāģezērā, zivju krājumu aizsardzībā būtu vēlams iesaistīt pašvaldības pilnvarotas personas.

- Tā kā Zāģezērā ir pietiekami labi apstākļi zivju nārstam un attīstībai, tad nav nepieciešams veikt zivju dzīvotņu un nārsta vietu uzlabošanas pasākumus.

Zāģezers

Pēc VMPI datiem, 1991.g